

**Alpaca
Ensemble
Rehnqvist
& Lindqvist**

Denne innspillingen er et resultat av Alpaca Ensembles nære samarbeid med to nålevende komponister. Begge skriver musikk som reflekterer rundt hvordan mennesket hører til i en natur som er større enn oss. I det første verket på platen tar Karin Rehnqvist lytteren med ut i verdensrommet, mens Ellen Lindquist i siste spor åpner et vidstrakt landskap.

I **KARIN REHNQVIST**s musikk blir det fremmede og skjulte i myter og tradisjon ført sammen med modernismens trang til motstand og underliggjøring. Samtidig gjør dialogen med tradisjonsmusikk, liturgi, ritualer og folketro og nærheten til det vokale at musikken også kan sprekke opp i åpne former og henvende seg veldig direkte til en lytter. Musikken er tett forbundet med stemmer, språk, bevegelse og kropp.

Denne evnen til å stå imot og samtidig inkludere preger også Rehnqvist som samfunnsengasjert kunstner. Hun var utdannet musikkpedagog da hun begynte å komponere og har skrevet flere større verk som involverer unge utøvere. Hun tok initiativ til interesseorganisasjonen KVASt for kvinnelige komponister, og siden 2009 har hun vært professor i komposisjon ved Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Hun har en omfattende produksjon som i dag teller mer enn et hundretalls komposisjoner.

Samarbeidet mellom Alpaca Ensemble og Karin Rehnqvist går tilbake til da musikerne i ensemblet hørte hennes pianotrio *Beginning / Begynnelsen* (2003) på radio, besluttet å innstudere verket og tok det med seg på turné. To år senere inviterte de Rehnqvist til Trondheim, der de satte opp hennes barneopera *Sötskolan / Beauty School* (1999) – en grøsser for unge utøvere. Hovedverket på denne innspillingen, kvartetten *I banor / In Orbit* (2017) er komponert spesielt til Alpaca.

I tillegg rommer denne platen verket *Långt borta och nära / Far and near* (2017) for solo klarinett og e-bow, der Rehnqvist bygger videre på materiale fra sin klarinettkonsert.

Flere av Rehnqvists verk tar utgangspunkt i kulning, en blanding av rop og sang i svensk tradisjonsmusikk som er i slekt med norsk laling og lokk. Kulning ble brukt til å kommunisere med folk og fe over lange avstander utendørs. En lignende følelse av rom og avstand finnes også i *I banor / In Orbit*. Verket åpner store, rolige rom rundt poengterte linjer og ornamenter i instrumentene. Musikken åpner seg også mellom de fire utøverne. Yttersatsene er uten taktstreker – musikerne får avgjøre fraserings og tempo innenfor noen definerte samlingspunkter. Tre satser og en epilog er sydd sammen av korte, luftige sekvenser kalt *transit*.

Verkets første motiv folder seg langsomt ut, som om en melodi svever forbi i horisonten for så å forsvinne, vende tilbake og komme nærmere. Linjen er enkel, men fokusert på en måte som inviterer lytteren til å følge den, som en sti gjennom et åpent landskap. Inspirasjonen fra vokalmusikk blir med over i det instrumentale som organisk fraserings og form og en harmonikk som åpner for kvartoner. I en slik sammenheng blir tangenter på et flygel en slags konsonanter og konturer, men *I banor / In Orbit* beveger seg etter hvert inn i flygelkroppen der også et piano er et strengeinstrument. Komponistens lekenhet viser seg dessuten når det store instrumentet får selskap av den krispe, lyse lyden av et leketøypiano. Tittelen *I banor / In Orbit* knytter an til himmellegemer og sfærenes musikk. Planetenes bevegelse i baner opptrer også konkret på scenen. I levende versjon åpner verket med at fiolinisten forflytter seg gjennom salen og opp på scenen og slik knytter lytere og utøvere sammen. I løpet av verket skal utøverne skifte posisjoner på scenen etter et system beskrevet i partituret. Undertittelen – en kvartett i bevegelse – speiler hvordan denne komponisten også alltid er i bevegelse.

Også *Långt borta och nära / Far and near* (2017) for solo klarinett og e-bow arbeider bevisst med rom som musikalsk variabel på en måte som ikke umid-

delbart kan gjengis på en CD. Partituret forteller at stykket fortrinnsvis skal spilles i mørke og fra et uventet sted i rommet. I stykkets fraserings og ornamentikk er det en tydelig intensjon om å fortelle. I et podkastintervju jeg nylig hørte med komponisten, begynte hun flere ganger å synge, enten det handlet om å improvisere fram et språk som ikke lignet på andre språk eller om å forklare hvordan en instrumental frase kunne begynne som vokal improvisasjon. Hos Rehnqvist er prosodien aldri bevisst overlesset slik man for eksempel kan finne det hos en av hennes lærere, britiske Brian Ferneyhough. Rehnqvist slipper inn det uforutsigbare og holder lytteren engasjert gjennom å skrelle ned og våge å vente. Vekslingen i *Långt borta och nära / Far and near* mellom lange linjer og hurtigere ornamenter er som en slags kjølig, stjerneklar skrifer.

I **ELLEN LINDQUIST**s musikk kan få, individuelle instrumenter og stemmer smelte sammen til store, klanglige landskap. Komponisten går ofte i dialog med andre kunstarter som dans, poesi, performance og musikkteater, og i disse konstallasjonene virker det som om musikken nettopp vil være musikk, vil bringe inn det klanglige og abstrakte som er særegent for det musikalske og som de andre uttrykksformene kan nærme seg, men aldri være.

Lindquist har bakgrunn fra Nederland og USA. Hun har samarbeidet med Alpaca Ensemble siden hun flyttet til Norge i 2012, og ensemblet har både bestilt nye verk og framført musikk hun har komponert tidligere. Innspillingen inneholder fire slike tidligere verk som er omarbeidet for ensemblet. Verkene har et konsentrert format som knytter dem til hverandre, nesten som fire satser, selv om musikken er skrevet over et langt tidsspenn.

Groundings for pianotrio (2004) kretser rundt en grunn- eller sentraltone med den tempererte musikens minste trinn, halvtonen. Rundt denne dvelende sirkelbevegelsen fyller musikken på med klangfulle, åpne intervaller og klare, små ornamenter. Innimellom spinner et av instrumentene ut i perlende løp. Komponisten skriver at stykket utforsker vekslingen mellom det forankrede og det svevende.

Cellosoloen *Gaia* (1998) ble opprinnelig bestilt av danser og koreograf Andrea Olsen. Soloen ble utviklet i en kollektiv prosess der musikk, dans og koreografi fikk informere hverandre gjensidig gjennom en prøveperiode på noen uker. Parallelt skrev koreografen også teksten *Some-thing heard* som er trykket et annet sted i dette heftet. I gresk mytologi var Gaia gudinnen som fødte Jorden og alt levende, og i koreografens tekst skrives jord og sult sammen med blant annet fugler, vinger, myter og drømmer. I musikken rammer tre langsommere, reflekterende deler inn to hurtigere og lysere partier. Første versjon ble skrevet for fiolin. Senere ble *Gaia* omarbeidet for cello og framført igjen sammen med et videoverk. Versjonen på denne platen er bearbeidet for cellisten i Alpaca.

Somniloquy (2010), som betyr å snakke i søvne, vokser ut av en ren pustelyd. Også her beveger musikken seg i halvtone-trinn, men denne gangen raskere og mer energisk. Komponisten skriver om søvnen som åpning mot det underbevisste, og i denne underbevisstheten er det ikke bare fredelig – klarinetten bryter innimellom ut i mer uhyggelige, mærrittaktige skrik. Stykket har en syklisk form der energien stiger og synker som i et langsomt åndedrett. Innspillingen avsluttes med pianostykket *Pastorale* (1991), et tidlig verk som slik tittelen også røper, er en gjenklang av et landskap, åpent og med klare farger.

– Hild Borchgrevink

Alpaca Ensemble ii
"In Orbit - en kvartett i rörelse"
by Karin Rahmqvist
26. Mars 2019 by Jenny Sopp

This recording is a result of Alpaca Ensemble's close collaboration with two living composers. Both write music that reflects on humanity's place in a world profoundly greater than us. In the first work on the recording, Karin Rehnqvist takes the listener into outer space, while on the last track Ellen Lindquist paints us a vast landscape.

In the music of **KARIN REHNQVIST**, esoterism, mythicism and tradition are fused together with modernism's propensity for resistance and estrangement. At the same time, its dialogue with traditional music, liturgy, rituals and folklore and adherence to vocal musical practice, allows the music to break into open forms and address the listener very directly. The music is intrinsically linked to voices, language, movement and the body.

This ability to simultaneously resist and include also characterises Rehnqvist as a socially engaged artist. She was already a trained music educator when she started composing and has written several major works involving young performers. She set up the non-profit organisation KVASt, the Swedish Association of Women Composers, and since 2009 she has been Professor of Composition at the Royal College of Music in Stockholm. She has an extensive oeuvre consisting of over a hundred compositions.

The collaboration between Alpaca Ensemble and Karin Rehnqvist dates back to when the musicians in the ensemble heard her work for piano trio *Beginning / Begynnelsen* (2003) on the radio, and decided to rehearse it and take it on tour. Two years later they invited Rehnqvist to Trondheim, where she staged her children's opera *Sötskolan / Beauty School* (1999) – a self-described "horror" opera for young performers. The primary work for this recording, the quartet *I banor / In Orbit* (2017) was composed especially for Alpaca.

This record also contains the 2017 work *Långt borta och nära / Far and near* for solo clarinet and E-bow, where Rehnqvist builds on material from her clarinet concerto.

Several of Rehnqvist's works utilise the vocal technique of *kulning*, a mixture of shouting and singing that can be found both in Swedish and Norwegian traditional music. In Norwegian it is called *laling* or *lokk*. *Kulning* was used to communicate with people and animals over long distances outdoors. A similar sense of open space and distance is also evoked in the work *I banor / In Orbit*, which opens up large, serene expanses around penetrative instrumental lines and ornaments. This openness is also reflected in the way the music is composed. The outer movements are without barlines, so the musicians can decide the phrasing and tempo independently, within defined meeting points. Three movements and an epilogue are sewn together by short, airy sequences called *transit*.

The work's first motif slowly unfolds as if a melody were floating over the horizon, only to disappear, then return and emerge closer. The line is simple but focused in a way that invites the listener to follow it like a path through an open landscape. The inspiration of vocal music permeates into the instrumental parts, in organic phrasing and form, and a harmony that allows for quarter tones. In such a context, the keys of the grand piano would become consonants and contours of sorts, but eventually *I banor / In Orbit* moves into the actual body of the grand piano, rendering it a veritable string instrument. The composer's sense of tongue in cheek is also evident when the large instrument is accompanied by the crisp, bright sound of a toy piano. The title *I banor / In Orbit* relates to celestial bodies and the music of the spheres. The motion of the planets in orbit also unfolds visually in the stage performance. In the live version, the work opens with the violinist moving through the hall and up on stage, thus connecting the listeners to the performers. During the course of the work, the performers change positions on stage according to a system described in the score. The subtitle "a quartet in motion" reflects how the composer is also constantly on the move.

Långt borta och nära / Far and near (2017) for solo clarinet and e-bow also intentionally uses space as a musical variable in a way that cannot be faithfully reproduced on a CD recording. The score suggests that the piece be "played preferably in darkness, and from an unexpected place in the room". The phrasing and ornamentation conveys a clear intention to narrate. In a recent podcast interview with the composer, you could hear Rehnqvist singing several times, either improvising a language that was unlike any other language, or in order to explain how an instrumental phrase could begin as a vocal improvisation. For Rehnqvist, prosody is never deliberately complex, unlike one of her teachers, British composer Brian Ferneyhough. Rehnqvist allows the unpredictable into her works by other means: keeping the listener engaged by trimming down and daring to wait. The alternation between long lines and more brisk ornaments in *Långt borta och nära / Far and near* sounds like stary writings in a cold sky.

In the music of **ELLEN LINDQUIST**, individual instruments and parts merge into large, sonorous landscapes. The composer often works in tandem with other art forms such as dance, poetry, performance and music theatre. In these interdisciplinary constellations, her music is allowed to insist on what is particular to instrumental music compared to other art forms, on its abstract, permeable qualities, which those other disciplines can approach, but never really achieve.

Of Dutch-American background, Lindquist has collaborated with Alpaca Ensemble since she moved to Norway in 2012, and the ensemble has both commissioned new works and performed some of her previously composed works. These sessions contain four earlier works that have been reworked for the ensemble. They share a concentrated format which connects them to each other almost as if they were four movements, even though the different pieces were written over a long period of time.

Groundings for piano trio (2004) revolves around a base or central note, departing from it with the smallest possible interval in music of equal temperament, the semitone. Around this lingering circular move-

ment, the music grows with sonorous, open intervals and clear, small ornaments. Occasionally one of the instruments breaks out into an effervescent flurry. The composer herself writes that the piece "reflects the ongoing cycles of "groundedness" and "ungroundedness" that we as human beings all face throughout our lives."

The cello solo *Gaia* (1998) was originally commissioned by the dancer and choreographer Andrea Olsen. The solo was developed in a collective process whereby the music, dance and choreography were all allowed to inform each other as they evolved over the course of a month or so. At the same time, the choreographer wrote the text *Something Heard*, which is included elsewhere in this booklet. In Greek mythology, Gaia was the goddess who gave birth to the Earth and all living things, and in the choreographer's text earth and hunger are written together with birds, wings, myths and dreams. In the music, three slower, more reflective parts provide a frame for two others which are faster and more radiant. The first version of *Gaia* was written for violin and was later reworked for cello and performed again with a video installation. The version on this disc has been edited for the cellist in Alpaca.

Somniloquy (2010), named after the act of talking in one's sleep, develops from an initial sound of pure breathing. Here too, the music moves in semitone steps, but this time faster and more energetically. The composer writes of sleep as an opening to the subconscious, which is evidently not merely a peaceful place, as the clarinet occasionally breaks out into more unpleasant, nightmarish shrieks. The piece has a cyclical form wherein the energy levels rise and fall just as a slow breath would. The recording ends with the piano piece *Pastorale* (1991), an earlier work which, as the title would suggest, echoes a landscape, open and with clear colours.

– Hild Borchgrevink

Something Heard

*When I first visited
there was only the starving bird in a nest
mouth stretched
waiting to be fed.
When I opened the closet
there was more: Joan of Arc
Little Red Riding Hood
stories told.
Sensuality is sleeplessness;
we armor our bodies for good reason.
Black seeds in the mouths of witches
burned for speaking (truth).
Standing on new ground
voices bellow
sleep turns to dreams
doors open, wide
feathers grow
wings
strong enough to clap the air
celebrate.*

*Seeing with new eyes
face to earth
tunnels into darkness
sap rising.
Hearing symphonies in dark skies
where ashes turn to stars
whispers of fishes
snake's shedding skin.
Crossing over alone
sage becoming crone
burning bright.
There is fire in each of us at the core.
We know more than before
(breasts sing, spine yields)
red-winged blackbirds call
as snow falls
marking arrival.*

— Andrea Olsen (1998)

KARIN REHNQVIST – KOMPONIST

Karin Rehnqvist (f. 1957) är tonsättare, vars musik rör sig i gränslandet mellan folk- och konstmusik. Den uråldriga sångteknik som kallas kulning har hon integrerat i ett modernistiskt och högst personligt tonspråk. Med musik inom ett brett spektrum har hon blivit känd både i Sverige och utomlands, och hon är i dag en av de mest spelade svenska tonsättarna på den internationella scenen. Rehnqvists musik är många gånger prisbelönt, och sedan 2009 är hon professor i komposition vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Rehnqvist är medlem i Musikaliska Akademien.

www.karin-rehnqvist.se

ELLEN LINDQUIST – KOMPONIST

Musikken til den amerikansk-hollandske komponisten Ellen Lindquist (f. 1970) har blitt fremført over hele verden, blant annet i Carnegie Hall, FN-bygningen og Konserthuset i Stockholm. Lindquist finner inspirasjon i å oppdage unike lydverdener og trives best i samarbeid med andre, med dans, teater, poesi, performancekunst og med tverrfaglige samarbeid – som for eksempel *Drömseminarium*, et scenisk verk for femten musikere basert på tekster av nobelprisvinner Tomas Tranströmer. Verket hennes, *The Sacredness of Trees*, ble nylig nominert til den prestisjetunge EDVARDprisen. Lindquist har siden 2013 undervist ved NTNU – institutt for musikk, hvor hun også var huskomponist 2019-20. Hun er medlem av Norsk Komponistforening og sitter i styret til Trondheim Sinfoniatta.

www.ellenlindquist.com

ALPACA ENSEMBLE er en kreativ pådriver og et viktig bidrag til kulturlivet både lokalt i Trøndelag og nasjonalt. Dette er deres tiende plateutgivelse. Ensemblet varierer i besetning og har kunstnerisk ledelse av Else Bø, Sigrid Elisabeth Stang og Marianne Baudouin Lie. Alpaca Ensemble ønsker å være en kunstnerisk arena for eksperimentering, sjangerblanding og kreative idéer i samspill med klassisk, jazz, populærmusikk og samtidsmusikk. Dette resulterer i flere store prosjekter og et mangfold av uttrykksformer. Alpaca ble kåret til Årets Utøver 2020 av Norsk Komponistforening.

www.alpacaensemble.com

KARIN REHNQVIST – COMPOSER

Karin Rehnqvist (b. 1957) is one of Sweden's best known and most widely performed composers. From chamber music to orchestral, stage and vocal works, she has blazed a unique cross-genre trail, exploring the borderland between art and folk music, and evolving a highly distinctive compositional and performance style.

One of her signature motifs is the extraordinary vocal technique of *Kulning*, the ancient call of Nordic herding girls to drive in their flocks. A restless innovator, her repertoire is marked by an uncompromising invention, raw emotional power and the icy shock of the new.

www.karin-rehnqvist.se

ELLEN LINDQUIST – COMPOSER

The music of American-Dutch composer Ellen Lindquist (b. 1970) has been performed throughout the world in venues such as Carnegie Hall, The United Nations and Konserthuset in Stockholm. Lindquist

finds inspiration in the discovery of unique sound-worlds and thrives on collaboration, with dance, theatre, poetry, performance art and devised music theatre — such as *Drömseminarium*, a staged work for fifteen musicians based on the poetry of Nobel laureate Tomas Tranströmer. Her work *The Sacredness of Trees* was recently nominated for Norway's highly-esteemed EDVARD Prize. Since 2013 Lindquist has taught as Associate Professor at Trondheim's NTNU Institute of Music, where she was Composer in Residence 2019-20. She is a member of the Norwegian Society of Composers.

www.ellenlindquist.com

This is the tenth release by **ALPACA ENSEMBLE**, a creative force and significant fixture in the cultural scene both locally in their Norwegian home state of Trøndelag as well as at national level. The core and artistic direction of the ensemble is made up of Else Bø, Sigrid Elisabeth Stang and Marianne Baudouin Lie, who are joined by a variety of musicians. The ensemble's M.O is to provide an artistic arena for experimental and cross-genre creativity within classical, jazz, popular music and contemporary music. This has resulted in several large-scale projects and an abundance of forms of expression. Alpaca was named Performer of the Year 2020 by the Norwegian Society of Composers.

www.alpacaensemble.com

ALPACAENSEMBLE

Karin Rehnqvist

Ellen Lindqvist

Else Bø

Marianne Baudouin Lie

Sigrid Elisabeth Stang

Rolf Borch

KARIN REHNQVIST (*1957)
I banor – en kvartett i rörelse /
In Orbit – a moving quartet (2017)

for violin, clarinet, cello and piano

- 1 I. I yttre rymden / Outer Space 05:30
- 2 II. – transit – 00:29
- 3 III. Planet-lek / Planet Play 02:54
- 4 IV. – transit – outer space – transit 04:45
- 5 V. Lovsong / Laud 05:19
- 6 VI. – transit – outer space 02:07
- 7 VII. Epilog / Epilogue 05:36

- 8 **Långt borta och nära /**
Far and near (2017) 08:03
for solo clarinet

ELLEN LINDQUIST (*1970)

- 9 **Groundings (2004) 08:03**
for piano trio

- 10 **Gaia (1998) 07:27**
for solo cello

- 11 **Somniloquy (2010) 07:13**
for piano, cello and clarinet

- 12 **Pastorale (1991) 03:29**
for solo piano

MUSIKERE/MUSICIANS:

ROLF BORCH – KLARINETTER/CLARINETS

SIGRID ELISABETH STANG – VIOLIN/VIOLIN

MARIANNE BAUDOIN LIE – CELLO

ELSE BØ – PIANO

RECORDED IN NEWTONE STUDIO,
OSLO, 11–13 DECEMBER 2019

PRODUCER: VEGARD LANDAAS

BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN

EDITING: VEGARD LANDAAS

MASTERING: THOMAS WOLDEN

PIANO TECHNICIAN: TONE TORINE RØIMAL

BOOKLET NOTES: HILD BORCHGREVINK

ENGLISH TRANSLATION, BOOKLET NOTES: PAUL HOLDEN

BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG

COVER DESIGN: ANNA-JULIA GRANBERG / BLUNDERBUSS

COVER ART: JENNIFER ANNE SOEP

GROUP PHOTO: MARIANNE BAUDOIN LIE

ARTIST PHOTOS: RONNY DANIELSEN / HEIDI ROSSOW (BORCH)

COMPOSER PHOTOS: ESTER SORRI (REHNQVIST) / ELISE MAALØ (LINDQUIST)

THIS RECORDING HAS BEEN MADE

POSSIBLE WITH SUPPORT FROM:

ARTS COUNCIL NORWAY, FUND FOR PERFORMING ARTISTS,

NORWEGIAN SOCIETY OF COMPOSERS, NORWEGIAN MUSICIANS' UNION,
MUNICIPALITY OF TRONDHEIM

